

Dr. Tamer BUDAK

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Maliye Bölümü Mali Hukuk Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

**TÜRK VERGİ HUKUKUNDA
KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ
VE SONUÇLARI
(GERÇEK KİŞİLER)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	xiii
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

KİŞİLER HUKUKU: GERÇEK KİŞİ VE KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ

1. Kişiler Hukuku	3
1.1. Kişi ve Kişilik Kavramı	5
1.1.1. Kişi Kavramı.....	5
1.1.2. Kişilik Kavramı	9
1.2. Kişi Türleri	11
1.2.1. Gerçek Kişiler	11
1.2.2. Tüzel Kişiler	13
1.3. Kişiliğin Sona Ermesi.....	15
1.3.1. Ölüm	16
1.3.1.1. Ölümün Saptanması	19
1.3.1.2. Biyolojik Ölüm.....	21
1.3.1.3. Beyinsel Ölüm	22

1.3.1.4. Ölümün İspatı	24
1.3.1.4.1. İspat Araçları	25
1.3.1.4.1.1. Kişisel Durum Sicili.....	25
1.3.1.4.1.2. Karineler	26
1.3.1.4.1.2.1. Ölüm Karinesi	27
1.3.1.4.1.2.2. Birlikte Ölüm Karinesi	30
1.3.2. Gaiplik	32
1.3.2.1. Gaiplik Kararı: Şartlar, Usuller ve Sonuçlar	34
1.3.2.1.1. Şartlar	34
1.3.2.1.1.1. Ölüm Tehlikesi	34
1.3.2.1.1.2. Uzun Süre Haber Alınamama	36
1.3.2.1.2. Süre	38
1.3.2.1.3. Yargılama Usulü.....	38
1.3.2.1.4. Gaipliğin Sonuçları	41

İkinci Bölüm

KİŞİLİĞİN SONA ERMESİNİN VERGİ KANUNLARINA YANSIMASI

2. Vergi Hukukunda Kişi/Mükellef: Kişiliğin Sona Ermesi.....	45
2.1. Vergi Usul Kanunu	49
2.1.1. Ölüm Halinde Mirasçıların Sorumluluğu	50
2.1.2. Ölüm: İş Bırakma	55
2.1.3. Ölüm: Yasal Süreler	57
2.1.4. Ölüm: Vergi Cezaları	61
2.1.5. Ölüm: Özel Ödeme Zamanları	63
2.1.6. Ölüm: İncelemenin Yapılacağı Yer	67
2.1.7. Ölüm: Vak'a ve İntikalin Bildirimi	68
2.2. Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun.....	69
2.2.1. Kamu Borçlusunun/Yakınlarının Ölümü	70
2.2.1.1. Ölüm Tarihinden Önce Ödeme Emrinin Tebliğ Edilmesi ve Kesinleşmesi Hali	71

2.2.1.2. Ölüm Tarihinden Önce Tebliğ Edilen Ödeme Emrinin Kesinleşmemesi Hali	72
2.2.1.3. Kamu Alacağı Kesinleşmiş, Fakat Ödeme Emrinin Henüz Çıkarılmaması Hali	74
2.2.1.4. Ölüm: Takibin Geri Bırakılması	75
2.3. Gelir Vergisi Kanunu	77
2.3.1. Ölüm Halinde Yıllık Beyannamenin Verilmesi	77
2.3.2. Serbest Meslek Kazançları İstisnası: Ölüm.....	81
2.3.3. Ölümün Ardından: Mirasçıların İşe Devam Etmesi	83
2.4. Katma Değer Vergisi Kanunu	87
2.4.1. Ferdi İşletmenin Devri	88
2.4.2. Şahıs Ortaklıklarında Ortağın Ölümü Halinde KDV	91
2.4.3. Ödeme Kaydedici Cihazlar Açısından Kişinin Ölümü.....	92

Üçüncü Bölüm
ÖLÜMÜN ARDINDAN YENİ
MÜKELLEFİYET: VERASET VE İNTİKAL
VERGİSİ

3. Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu: Ölüm	93
3.1. Ölümle Gelen İstisnalar	96
3.2. Ölümün Ardından Doğan VİV Mükellefiyeti	98
3.3. VİV: Yetkili Vergi Dairesi	104
3.4. Ölüm Halinde VİV Beyannamesi	106
3.5. Ölümün Ardından: VİV Beyan Süresi	108
3.6. Ölümün Ardından: Değerleme.....	112
3.6.1. Değerleme Ölçüleri	114
3.6.1.1. Maliyet Bedeli	114
3.6.1.2. Borsa Rayici.....	115
3.6.1.3. Tasarruf Değer.....	115
3.6.1.4. Mukayyet Değer	115

3.6.1.5. İtibari Değer	116
3.6.1.6. Rayiç Bedel	116
3.6.1.7. Emsal Bedel	116
3.6.1.8. Vergi Değeri	117
3.6.1.9. Tapu Siciline Kayıtlı Bedel	118
3.7. Matrahın Saptanması	119
3.8. VİV Matrahı: İndirilebilecek Giderler ve Borçlar	120
3.9. Mirasbırakanın İndirilemeyen Borçları	123
3.10. Vergi Tarifesi	125
3.11. VİV: Tarh işlemi	126
3.11.1. Tarhın Aşamaları	127
3.11.1.1. İlk Tarhiyat	128
3.11.1.1.1. Ticari Sermaye	129
3.11.1.1.2. Gayrimenkuller	130
3.11.1.1.2.1. Kat Karşılığı Yapılan Bina Tamamlanmadan Kişinin Ölümü	133
3.11.1.1.2.2. Yapı Kooperatifi Payının İntikalinde Değerleme	134
3.11.1.1.2.3. Devre Mülk Hakkının Değerlemesi	136
3.11.1.1.3. Hisse Senetleri (Esham)	137
3.11.1.1.4. Tahvilat (Borç Senetleri)	139
3.11.1.1.5. Yabancı Paralar	139
3.11.1.1.6. Haklar	140
3.11.1.2. Kesin (İkmal) Tarhiyat	140
3.12. Sorumluluk	143
3.13. VİV: Ödeme, Gecikme Faizi ve Zamanaşımı	152
3.13.1. Verginin Ödenmesi	152
3.13.2. Gecikme Faizi	153
3.13.3. Zamanaşımı	156
3.14. Vergiye Mukabil Alınan Teminat	158
3.15. İhtiyat Tedbirleri	161

3.16. Vergi Kabahatleri ve Yaptırımları	163
3.16.1. Vergi Ziyayı Kabahati ve Cezası	164
3.16.2. Usulsüzlük Kabahati ve Cezası	167
3.16.3. Vergi Cezalarından Kurtulma	171
3.17. Mirasçığın Hükmen Sabit Olması.....	174
3.18. Gaibin Ortaya Çıkması.....	175
SONUÇ	177
KAYNAKLAR	185